

Kapitel 3 – *Saṅgha* – Buddha, munke og lægfolk

Tekst 72 Buddhas daglige pligter

Der er to slags pligter: nyttige og formålsløse. Blandt disse har Den Velsignede gjort sig fri af de formålsløse pligter ved at blive en ærværdig (*arahat*), da han sad under Botræet med benene over kors. De nyttige pligter derimod, blev han ved med at udføre. Der er fem slags nyttige pligter: Formiddagspligter, eftermiddagspligter, pligter, der hører til i den første nattevagt, pligter, der hører til i den mellemste nattevagt og pligter, der hører til i den sidste nattevagt.

Hans formiddagspligter var følgende:

Han stod tidligt op om morgenen af venlighed over for sin kammertjener²²² og forrettede sine legemlige fornødenheder – tandbørstning og lignende – for at føle sig legemlig veltilpas. Så satte han sig ned på et afsondret sæde, indtil det var tid til at gå ud for at tigge mad. Og når tiden var inde, klædte han sig på, bandt sit bælte om livet, tog sin overkjortel på, og med sin tiggerskål i hånden drog han ind til en landsby eller markedsplads for at tigge mad – sommetider alene, til andre tider ledsaget af en skare munke – sommetider uden at noget bemærkelsesværdigt skete, til andre tider under ledsagelse af mange undere.

For eksempel: Når verdens leder²²³ (*loka-nātha*) er på vej ind for at tigge mad, renser sagte vinde jorden foran ham, hvorend han går, og skyerne står som en baldakin over ham, efter at de har fået støvet til at lægge sig ved at lade vanddråber falde på hans vej. Andre vinde bringer blomster, som de strør på hans vej. De steder på jorden, der rager op, flader sig ud, og de steder, der er hullede, hæver sig op i niveau. Når han sætter sin fod ned, er jorden jævn og behagelig at gå på, eller også modtager lotusblomster hans trin. Ikke så snart har han sat sin højre fod inden for byporten, førend seks lysstråler, der udgår fra hans krop, stryger hid og did over paladser og pagoder og på en måde smykker dem med et gyldent skær eller med et maleris farver. Elefanter, heste, fugle eller andre dyr giver en melodisk

²²² For at han kan erhverve sig fortjeneste ved at tjene Buddha.

²²³ Et tilnavn til Buddha.

klingende lyd fra sig, dér hvor de nu befinder sig, og det samme gør trommer, harper og andre musikinstrumenter, ligesom de smykker, menneskene har på.

Som følge af disse tegn véd menneskene: “I dag er Den Velsignede kommet for at tigge mad,” og klædt i deres bedste klæder og kjortler, og med parfume, blomster og andre gaver, kommer de ud af deres huse og ud på gaden, hvor de hilser ærbødigt på Den Velsignede og ærer ham med parfume og blomster og bønfaller ham: “Giv os ti munke!”²²⁴ “Giv os tyve!” “Giv os hundrede munke!” Så tager de Den Velsignedes tiggerskål og breder et sæde ud til ham og ærer ham ved at give ham mad.

Når Den Velsignede så har afsluttet sit måltid, tager han hver enkelt persons mentale forudsætninger i betragtning og underviser ham i læren på en sådan måde, at nogle bliver grundfæstede i at tage deres tilflugt (til Buddha, læren og munkeforsamlingen), andre i de fem etiske grundsætninger,²²⁵ atter andre i at “gå ud i strømmen,” og atter andre enten i frugten kun at “blive genfødt en enkelt gang” eller i frugten “ikke at blive genfødt her i verden.” Efter på denne måde at have vist sin venlighed over for mængden, rejser han sig fra sit sæde og går tilbage til klosteret.

Når han er nået dertil, sætter han sig på det fornemme buddhasæde, der er bredt ud til ham i en pavillion, mens han venter på, at munkene bliver færdige med at spise. Når så munkene har afsluttet deres måltid, meddeler Den Velsignedes kammertjener ham det. Derpå går Den Velsignede ind i sit velduftende kammer.

Det er hans formiddagspligter.

Når så den Velsignede har afsluttet sine formiddagspligter, sætter han sig på det sæde, hans kammertjener har bredt ud til ham, vasker sine fødder, og mens han står ved foden af den juvelindlagte trappe til sit velduftende kammer formaner han munkeforsamlingen:

“Munke, arbejd med årvågenhed på at opnå jeres mål, for det er sjældent, at en buddha opstår her i verden, det er sjældent, at man opnår at blive et menneske,²²⁶ det er sjældent, at det rette øjeblik indfinder sig, bortgang er sjælden, og det er sjældent at få læren at høre.”

På det punkt anmoder nogle Den Velsignede om et meditationsemne,²²⁷ og Den Velsignede giver dem et meditationsemne, der stemmer overens med hver enkelt personlighed. Derpå hilser alle ærbødigt på Den Velsignede og drager af-

²²⁴ Dvs munke at understøtte med mad osv.

²²⁵ De fem etiske grundsætninger nævnes ustandselig. Jf. Tekst 80.

²²⁶ Det er nødvendigt at blive genfødt som menneske for at kunne blive en *arahat*. Guder kan konvertere til buddhismen og dyr er i stand til at overholde de etiske grundsætninger.

²²⁷ Et meditationsemne består sædvanligvis af et udsagn fra *Ti-piṭaka*, som en lærer udvælger til sin elev i overensstemmelse med hans temperament og personlighed.

sted til de steder, hvor de opholder sig om dagen eller om natten – nogle til skoven, andre til foden af et træ, atter andre til bjergene eller lignende, nogle til De fire storfyrsters himmel²²⁸ og atter andre til Vasavattis himmel.²²⁹

Så går Den Velsignede ind i sit velduftende kammer, og hvis han har lyst til det, lægger han sig for en stund ned på sin højre side ligesom en løve, årvågen og ved fuld bevidsthed. For det andet, når hans krop er udhvilet, rejser han sig op og betragter verden. For det tredje, i den landsby eller markedsplads, hvor han opholder sig, forsamlers de mennesker, der havde givet ham mad om formiddagen, sig om eftermiddagen, klædt i deres bedste klæder og kjortler, og med parfume, blomster og andre gaver.

Så går Den Velsignede hen til den fuldtallige forsamling ledsaget af passende undere og sætter sig ned i lærehallen på det fornemme buddhasæde, der er bredt ud til ham, og forelæser om læren på en måde, der passer til tidspunktet og lejligheden. Og når han ved, at tiden er inde, opløser han forsamlingen, og menneskene hilser ærbødigt på Den Velsignede og går bort.

Dette er hans eftermiddagspligter.

Når han på denne måde har overstået sine eftermiddagspligter, rejser han sig fra sit fornemme buddhasæde, og hvis han ønsker at tage et bad, går han ind i sin badstue og tager bad i det vand, hans kammertjener har gjort parat. Så tager kammer-tjeneren det fornemme buddhasæde og breder det ud i det velduftende kammer. Og Den Velsignede ifører sig en kjortel af dobbelt rødt klæde, binder sit bælte om livet, lægger sin overkjortel over den ene skulder, går derhen og sætter sig ned, alene og for en stund nedsunket i meditation.

Så kommer munke fra alle retninger for at opvarte Den Velsignede. Nogle stiller spørgsmål til ham, andre beder om et meditationsemne, og atter andre beder om, at de må få læren at høre. Og Den Velsignede tilbringer den første nattevagt med at opfylde deres ønsker.

Dette er hans pligter under den første nattevagt.

Og når munkene ved afslutningen af hans pligter under den første nattevagt drager bort efter at have hilst ærbødigt på Den Velsignede, så kommer guderne i alle de ti tusinde verdenssystemer hen til Den Velsignede og stiller spørgsmål til ham, når de får lov til det. Og Den Velsignede tilbringer den midterste nattevagt med at besvare gudernes spørgsmål.

Dette er hans pligter under den midterste nattevagt.

²²⁸ Den underste af gudeverdenerne, der har sit navn efter de fire storfyrster, der vogter hvert af de fire verdenshjørner, jf. Tekst 1 note 42.

²²⁹ Storfyrsten over guderne i *parinimmitavasavattī* himlen, jf. Tekst 21 note 118.

Den sidste nattevagt inddeler han i tre tidsrum og tilbringer ét tidsrum med at spadserere frem og tilbage for at blive fri for ømhed i sin krop, der er påvirket af at sidde ned siden formiddagen. Under den anden del går han ind i det velduftende kammer og lægger sig ned på sin højre side ligesom en løve, årvågen og ved fuld bevidsthed. Under den tredje del står han op, tager plads på sit sæde og skuer ud over verden med en buddhas øje for at få øje på personer, der under tidligere Buddha'er har gjort fortjenstfulde handlinger ved at give gaver og ved at overholde de etiske grundsætninger eller lignende.

Dette er hans pligter under den sidste nattevagt.

(*Sumaṅgala-vilāsinī*, Buddhaghosas kommentar til *Dīghanikāya*, I s. 45-48)

Tekst 75 Buddha om sine disciple Sāriputta og Moggallāna

Munke, I bør tjene Sāriputta og Moggallāna, I bør opvarte Sāriputta og Moggallāna. De er vise munke og hjælpsomme over for deres medstuderende. Sāriputta er som en moder, Moggallāna er som en nyfødts fostermoder. Sāriputta træner andre med henblik på frugten af at gå ud i strømmen (*sotāpatti*),²³⁶ Moggallāna med henblik på det endegyldige mål.²³⁷ Sāriputta, munke, er i stand til udførligt at fremstille de fire realiteter for en ædel person, at undervise i dem, belære om dem, og begrunde, forklare, udlægge, og gøre dem let forståelige.

(*Majjhima-nikāya* III s. 248)

Tekst 76 Moggallāna har overmenneskeligt syn og hørelse

Ved den tid blev Kong Seniya Bimbisāra af Magadha overvundet i et slag med Licchavi'erne. Men da så kongen sidenhen fik samling på sin hær, besejrede han Licchavi'erne, og sejrstrømmen gik ude på slagmarken og forkyndte, at kongen havde besejret Licchavi'erne. Så henvendte den ærede Moggallāna den Store sig til munkene og sagde: "Kongen, ærede, blev overvundet af Licchavi'erne, og sejrstrømmen gik ude på slagmarken og forkyndte, at kongen havde besejret Licchavi'erne."

Så blev munkene irriterede, ærgerlige og vrede, og de sagde: "Hvordan i alverden kunne Moggallāna den Store sige sådan: "Kongen, ærede, osv." Den ærede Moggallāna den Store praler med sine overnaturlige evner."

²³⁶ Dvs. den strøm der udgøres af "vejen med de otte led."

²³⁷ Dvs. målet at blive en *arahat*.

De fortalte det til Den Velsignede. Han sagde: “Munke! Først blev kongen overvundet af Licchavi’erne. Men da så osv. Moggalāna talte sandt, munke. Moggalāna er ikke skyldig i nogen overtrædelse, munke.”

Så henvendte den ærede Moggalāna den Store sig til munkene og sagde: “Ærede! Da jeg her ved bredden af floden Sappinikā befandt mig i urokkelig koncentration, hørte jeg lyden af elefanter, der tog bad og satte over til den anden bred, mens de trompeterede.” Så blev munkene irriterede, ærgerlige og vrede, og de sagde: “Hvordan i alverden kunne Moggalā den Store sige sådan: “Ærede! Da jeg her osv.” Den ærede Moggalāna den Store praler med sine overnaturlige evner.”

De fortalte det til Den Velsignede. Han sagde: “Munke! Der var tale om koncentration, men den var ikke fuldkommen ren. Moggalāna talte sandt, munke. Moggalāna er ikke skyldig i nogen overtrædelse, munke.”

(*Vinaya* III s.108-109)

Tekst 77 Moggallāna har magiske evner

Engang opholdt Den Velsignede sig ved Sāvatti i Pubbārama, Migāras mors²³⁸ pavillion. Ved den lejlighed opholdt adskillige munke sig nedenfor Migāras mors pavillion, rastløse, pjankede, ustadige, snakkesalige, sludrevorne, tankeløse, uopmærksomme, ukoncentrerede, forvirrede og uden kontrol over deres sanser. Så sagde Den Velsignede til den ærede Moggalana den Store: “Moggallāna! De munke der opholder sig nedenfor Migāras mors pavillion er rastløse osv. Moggalāna! Gå hen og giv dem en forskrækkelse.” “Ja, Herre,” lovede han Den Velsignede, og skabte sådan en tryllekunst, at han med sin storetå fik Migāras mors pavillion til at ryste, skælve, vakle. Så blev munkene skrækslagne og stillede sig i passende afstand med ordene: “Det er usædvanligt, Herre, det er forunderligt, selv uden en vind rørte sig vaklede Migāras mors pavillion, selvom den står på et solidt fundament, er godt funderet og urokkelig.”

(*Samyutta-nikāya* V s. 269)

²³⁸ Jf. note 137.

Tekst 79 Undervisning af dyr

Den Velsignede er ydermere dyrenes lærer i kraft af, at han også gav undervisning til dem. For som følge af, at de lyttede til Den Velsignedes lære, opnåede de det gode at komme i besiddelse af et fundament, og i kraft af at besidde dette fundament kunne de få del i vejen og dens frugt i den anden eller tredje genfødsel. Gu-den Maṇḍūka kan for eksempel tjene til illustration:

Da Den Velsignede, som det berettes, underviste indbyggerne i byen Campā²⁴¹ i læren ved bredden af *Gaggara*-dammen, opnåede en frø (*maṇḍūka*) i kraft af Den Velsignedes røst et mentalt genbillede (*nimitta*).²⁴²

Mens en kohyrde stod og lænede sig til sin stav, trådte han på hovedet af den og maste den. Den døde og blev straks genfødt i et tolv mile vidstrakt guldpalads i De to og tredive Guders rige. Da den så sig selv dér, omgivet af en forsamling af himmelske nymfer, tænkte den: “Du godeste! Så jeg er blevet genfødt hér!”

Og mens den reflekterede over, hvilken handling, den mon havde udført, kunne den ikke se nogen anden, end at den opnåede et mentalt genbillede i kraft af Den Velsignedes røst. Den drog straks afsted sammen med sit palads og priste Den Velsignede ved hans fødder.

Skønt Den Velsignede kendte til ham, spurgte han:

1. “Hvem er det, der priser mig ved mine fødder, hvem er det, der får alle verdenshjørnerne til at lyse med sin udsøgte skønhed?”

2. “I min sidste tilværelse var jeg en frø, mit opholdssted var vandet i en sø. Mens jeg lyttede til din lære, slog en kohyrde mig ihjel.”

(= *Vimāna-vatthu* 49)

Den Velsignede underviste ham i læren. Otte og fyrre tusinde levende væsner fik indsigt i læren. Og så snart guden var grundfæstet i frugten af at stige ned i strømmen, drog han bort med et smil.

(Buddhaghosa, *Visuddhi-magga* s. 208-209)

²⁴¹ Hovedstaden i Aṅga, et af de 16 riger, der nævnes i kanon. Byen var berømt for sin lotusdam, *Gaggara*.

²⁴² Der tænkes på et meditationsgenbillede af den type, der der opnås under *kaṣiṇa*-meditation, jf. Tekst 61 og 62.

Tekst 84 Fordærvet kost er slet adfærd, ikke det at spise kød.
(Tissa til Kassapa Buddha:)²⁵⁰

239. “Når de²⁵¹ spiser hirse, græsfrø, bønner,
bladgrønt, rodfrugt og frugt fra lianer,
der ifølge (deres) lov (*dhamma*) er tilladt for de gode,
taler de ikke falsk, begærlige efter sanselige nydelser.

240. Den, der spiser veltillavet, godt tilberedt mad,
givet af andre og ren og delikat,
og den, der nyder mad lavet af ris,
han spiser fordærvet mad, Kassapa.

²⁵⁰ Kassapa Buddha er den 24. Buddha før den historiske Buddha. Tissa var hans discipel. Ifølge traditionen besøgte Tissa ham efter hans oplysning og blev sørgeligt skuffet over, at han spiste kød. Ifølge traditionen gengiver denne tekst deres samtale om det at spise kød.

²⁵¹ Dvs asketer, der afviser at spise kød.

241. “Fordærvet kost er ikke tilladt for mig,”
 sådan er din påstand, Brahma’s slægtning,²⁵²
 når du nyder mad lavet af ris, sammen med
 velkrydret kød af fugle. Så jeg spørger dig,
 Kassapa, om denne sag: Af hvilken art
 er ifølge dig fordærvet mad?”

(Kassapa Buddha:)

242. “Drab på levende væsner, henrettelse, afhugning
 (af hænder og fødder), lækning, tyveri, falsk tale,
 snyd og bedrag, falske studier, efterstræbelse af andres kvinder:
 Det er fordærvet mad, ikke det at spise kød.

243. Er folk her i verden ikke tilbageholdende med hensyn til de sanselige nydelser,
 er de begærlige efter smagsindtryk, er de indblandet i, hvad der er urent,
 og har de nihilistiske anskuelser, er uharmoniske og svære at blive kloge på:
 Det er fordærvet mad, ikke det at spise kød.

244. Er de rå, nådesløse, falder de én i ryggen,
 skader de deres venner, er de hjerteløse og arrogante,
 ugavmilde af natur og giver de ikke til nogen som helst:
 Det er fordærvet mad, ikke det at spise kød.

245. Vrede, arrogance, stædighed og fjendtlighed,
 bedrag, misundelse, praleri, ekstrem indbildskhed
 og omgang med slette personer:
 Det er fordærvet mad, ikke det at spise kød.

246. Er de slette af natur, nægter at anerkende gæld og kommer med anklager,
 snyder i deres forretninger, står i modsætning til denne verden,
 og er de laveste blandt mænd, der synder i denne verden:
 Det er fordærvet mad, ikke det at spise kød.

²⁵² Hentyder til Kassapa Buddhas brahminske afstamning.

247. Viser folk her i verden ikke respekt over for levende væsner ved at tage andres (ejendom) og ved at have til hensigt at skade (dem), er de slette af natur, grusomme, hårde og respektløse:
Det er fordærvet mad, ikke det at spise kød.

248. De skabninger, der er grådige, fjendtlige og skadelige over for de (levende væsner), og konstant har til hensigt (at skade dem), og som, når de er afgået ved døden, styrter hovedkulds ned i helvede:
Det er fordærvet mad, ikke det at spise kød.

249. Hverken fiskekød eller faste, hverken nøgenhed eller glatraget hoved, hverken flettet hår eller snavs, hverken ru antilopeskind eller overholdelse af ildofret, hverken de mange bodsøvelser i denne verden til opnåelse af udødelighed eller hymner og ofre, ejheller overholdelse af det rette tidspunkt for offerhandlingerne renser en dødelig, der ikke er kommet over sin tvivl.

250. Man skal vandre påpasselig med hensyn til sine ører, med sanserne under kontrol, urokkelig i læren, glad ved retfærd og mildhed, hinsides tilknytning, frigjort fra alle lidelserne:
Den vise besmittes ikke på grund af det, han hører og ser.”

251. Således forklarede Den Velsignede²⁵³ gang på gang denne sag, og (Tissa), der var nået til vejs ende i vedastudiet, forstod den. Vismanden, som holder sig fra fordærvet mad og er uden tilknytning og svær at udgrunde, havde forklaret den i afvekslende vers.

252. Da (Tissa) havde hørt Buddhas velformede verslinier, der er fri for fordærvet mad og fjerner alle lidelser, priste han ham med ydmygt sind og meddelte på stedet Tathāgata om sin bortgang (*pabbajjā*).

(*Āma-gandha-sutta*, *Sutta-nipāta* vers 239-252)

²⁵³ Dvs. Kassapa.

Tekst 86 Hvem fortjener offerkagen? – Tathāgata, den fuldkommen oplyste!

Således har jeg hørt: Engang ophold Den Velsignede sig i Kosala ved bredden af floden Sundarikā. Netop på det tidspunkt ofrede brahminen Sundarikābhāradvāja ved bredden af floden Sundarikā til Ilden og forrettede Ildofret.²⁵⁷ Da brahminen Sundarikābhāradvāja havde ofret til Ilden, havde forrettet Ildofret, rejste han sig fra sit sæde, så sig omkring i alle de fire verdenshjørner, idet han tænkte: “Hvem mon kan spise offerresten? Så fik brahminen Sundarikābhāradvāja øje på Den Velsignede, der sad i nærheden ved foden af et træ med hovedet dækket. Da han havde set ham, tog han offerresten i den venstre hånd og sin vandkrukke i den højre hånd og gik hen til Den Velsignede.

Så afslørede Den Velsignede sit hoved ved lyden af brahminen Sundarikābhāradvāja’s skridt. Men da fik brahminen Sundarikābhāradvāja lyst til at gå væk derfra, for han tænkte: “Den herre er barberet skaldet, den herre er en ussel skaldepande!”

Men så faldt det brahminen Sundarikābhāradvāja ind, at der her i verden også fandtes brahminer, der var raget skaldet, og han tænkte: “Jeg må hellere gå hen til ham og spørge om hans klasse.” Så gik brahminen Sundarikābhāradvāja hen til Den Velsignede, og da han var kommet derhen, sagde han: “Af hvilken klasse er den herre?”

Derpå svarede Den Velsignede brahminen Sundarikābhāradvāja på vers:

²⁵⁷ Et centralt vedisk, brahmisk offer til guden Agni, hovedsageligt bestående af mælk, olie og surgrød.

455. “Jeg er ikke brahmin, ejheller tilhører jeg herskerklassen (*rājaputta*) eller er efterkommer af en *vessa*,²⁵⁸ ejheller er jeg nogen som helst anden. Jeg anerkender almindelige menneskers afstamning og vandrer omkring i verden som rådgiver uden at eje noget som helst.

456. Iført min kjortel vandrer jeg hjemløs rundt i verden med afraget hår og udslukt selv, uden at blive besmittet her i verden af drengebørn.²⁵⁹ Du har stillet mig et upassende spørgsmål om min afstamning, brahmin!”

457. Brahminen, min herre, spørger, når de er sammen med brahminen: “Er den herre mon brahmin?” Hvis du kalder dig selv for brahmin, men kalder mig for ikke-brahmin, så spørger jeg dig om *Sāvittī*-verset med de tre strofer og 24 stavelser.²⁶⁰

458. “På hvilket grundlag har vismænd og mennesker som krigere og brahminer beredt mange ofre til guderne her i verden?” “Jeg siger: Om nogen, der er kommet til (lidelsens) ende og er vidende, ved offertid modtager en andens offer, da vil det være denne til lykke og held.”

459. “Utvivlsomt vil ofret være til lykke og held for ham,” sagde brahminen, “siden vi så en vidende person som dig. For ser jeg ikke en (person) som dig, spiser et andet menneske offerkagen.”

460. “I det tilfælde, brahmin, du stræber efter, hvad der er nyttigt, så kom til mig og stil spørgsmål. Måske vil du her træffe på en intelligent (person), der er fredfyldt, uden vrede, fri for plage og uden ønsker.”

461. “Jeg er glad for at ofre, Gotama, jeg ønsker at bringe ofre! Jeg er ikke vis. Undervis mig, herre! Fortæl mig om den (person) for hvis skyld ofring er til lykke og held.” “Så hør efter, brahmin, jeg vil undervise dig i læren:

²⁵⁸ Verset nævner de tre sociale hovedklasser: brahminen, krigere (*khattiya*, *rājā*) og tredje stand, *vessa* (= sanskrit *vaiśya*), der omfatter bønder og handelsfolk.

²⁵⁹ Den underliggende tankegang er, at eksistensen af drengebørn forudsætter sex, der betragtes som en besmittelse, hvorimod tilværelsen som munk er baseret på total seksuel afholdenhed.

²⁶⁰ *Sāvittī* (sanskrit *Sāvitrī*) er et velkendt sanskrit vers rettet til Solen (*Sāvitr*). Det består af tre strofer af 8 stavelser og findes i Rigveda III.62.10. Det kaldes også *gāyatrī*. Enhver brahmin forudsættes at være bekendt med verset og dets udlægning.

462. Spørg ikke om afstamning, men spørg om adfærd.

“Kenderen af det skabte”²⁶¹ bliver trods alt til af et brændestykke.

En resolut vismand bliver af fornem afstamning,

selvom han kommer fra en ringe familie,

hvis han er tilbageholdende på grund af beskedenhed,

463. er holdt i tømme af sandheden, i besiddelse af selvkontrol,
nået til videns ende og har levet livet i cølibat.

Til ham skal en brahman, når tiden er inde, give ofret,

hvis han bringer et offer i forventning om fortjeneste.

464. De, der har opgivet de sanselige nydelser og vandrer
hjemløse rundt med vel-tæmmed selv, ranke som en skyttel,
til dem skal en brahman, etc.

465. De, der er uden lidenskaber, hvis sanser er velkoncentrede,
og som er befriede ligesom månen af Rāhu’s gab,²⁶²
til dem skal en brahman, etc.

466. De, der vandrer omkring i verden uden at knytte sig til noget,
altid opmærksomme efter at have opgivet deres ejendom,
til dem skal en brahman, etc.

467. Tathāgata, der har opgivet de sanselige nydelser
og vandrer omkring efter at have besejret dem,
kender enden på fødsel og død, er fuldkommen udslukt
og kold som vandet i en sø, han fortjener offerkagen.

468. Tathāgata, der er jævnbyrdig med sine jævnbyrdige,
og på lang afstand af dem, der er ham underlegne, har uendelig visdom.
Han besmittes ikke i denne verden eller den hinsidige.
Tathāgata fortjener offerkagen!

469. Den brahmin, i hvem der ikke findes bedrag eller indbilskhed,
som er uden grådighed, selviskhed og begær,
som har ladt vrede bag sig, og hvis selv er udslukt,
han har opgivet sorgens urenhed.
Tathāgata fortjener offerkagen!

²⁶¹ *Jātavedas*, sanskrit tilnavn til ildguden Agni.

²⁶² *Rāhu* er navnet på den dæmon, der tænkes at forårsage måneformørkelser ved at sluge månen.

470. Tathāgata, der har opgivet det, tanken hviler på,
som ikke har nogen som helst ejendele,
og som er uden tilknytning til noget i denne verden
eller den hinsidige, fortjener offerkagen!

471. Tathāgata, der koncentreret satte over (lidenskabernes) flod
og fik læren at kende i kraft af sin uforlignelige vision,
hvis fordærvelser er tilintetgjorte og som bærer rundt
på sin allersidste krop, fortjener offerkagen!

472. Den, for hvem fordærvelsen ved (fornyet) tilblivelse
så vel som hårde ord er tilintetgjorte, forsvundne og
ikke eksisterer, er kommet til viden
og er på enhver måde befriet. Tathāgata fortjener offerkagen!

473. Tathāgata, for hvem der ikke gives bindinger,
da han er hinsides binding, og som ikke er forfalden til indbildskhed
blandt de indbildskhedsforfaldne, fortjener offerkagen,
da han fuldstændig kender til lidelsen med dens årsager og betingelser.

474. Tathāgata, der kender til afsondretheden, fordi han er uafhængig af begær,
og som har ladt den anskuelse, der kan tilegnes af andre,
bag sig, og for hvem der ikke gives
nogen som helst genstande, fortjener offerkagen.

475. Tathāgata, i hvem forestillinger af enhver art er tilintetgjorte,
forsvundne og ikke eksisterer, fordi han
har forstået dem, og som er i ro, befriet ved
gribens (*upādāna*)²⁶³ ophør, fortjener offerkagen.

476. Tathāgata, som skuer enden på lænkerne og
på fødsel og tilintetgørelse, som uden undtagelse har vist
lidenskabernes vej fra sig og er ren, fejlfri,
pletfri og klar, fortjener offerkagen.

477. Han, som ikke skuer selvet ved selvet, koncentreret,
rank og med urokkeligt selv, han er i sandhed uforstyrrelig
og uden mental goldhed og tvivl.
Tathāgata fortjener offerkagen!

²⁶³ Griben efter de fem *khandha*'er, der fører til fornyet eksistens. Jf. note 92 og 121.

478. Han, for hvem der ikke gives nogen som helst anledning til forblindelse, som ser i kraft af sin viden om alle fænomener, bærer rundt på sin allersidste krop og har opnået den Fuldkomne oplysning (*sambodhi*), en uforlignelig lyksalighed. Alt det udgør et mands renhed. Tathāgata fortjener offerkagen!”

479. “Og det offer jeg har bragt, måtte det være et sandt offer, siden jeg har fundet en vidende(person) som dig. Brahmā er (mit) vidne: Måtte Den Velsignede modtage og spise min offerkage.”

480. “Jeg kan ikke spise noget, der er blevet sunget over i vers,²⁶⁴ det er ikke skik (*dhamma*) for dem, der er indsigtfulde: De Oplyste afviser (den mad), der er sunget over i vers. Denne levevis, brahmin, skyldes den sædvane, de har.

481. Opvart en fuldendt storvismand, hvis fordævelser (*āsava*) er tilintetgjorte og i hvem fortrydelse er stilnet, med anden mad og drikke, for det er (de fortjenstfulde handlingers) grund, for den, der forventer fortjeneste.”

482. “Det er heldigt, Velsignede, at jeg således skulle lære én at kende, som ville spise offergaven fra én som mig, så jeg ved offertid i min søgen opnåede at få din belæring.”

483. “Den, hvis vredladenhed er forsvundet, hvis tanke ikke er forvirret, som er befriet for de sanselige nydelser, hvis ladhed er bortdrevet,

²⁶⁴ Den mad, brahminen uddeler, er en rest efter et offerritual, hvor liturgien har krævet recitation af mantra'er og afsyngelse af vediske hymner.

²⁶⁵ Det anvendte udtryk *śimanta* betegner sandsynligvis en munk, der formelt hører til inden for den særlige grænse, *śīmā*, der markerer et givet klosterområde, altså en person, der har *śīmā* som sin grænse (*anta*). Ifølge kommentatoren betegner det besmittelserne (*kilesa*). Denne forklaring forekommer usandsynlig, men er baseret på *Mahā-niddesa*, den gamle kanoniske kommentar til *Sutta-nipāta*.

484. som formaner dem, hvis grænse er *sīmā*'en (?),²⁶⁵
fødsel og døds kyndige vismand,
fuldkommen i visdom,
der i den egenskab kom til ofret

485. med hovmodet tæmmet, ham skal man hylde
med håndfladerne samlet til hilsen,
ham skal man ære med mad og drikke.
På den måde bringer offergaverne lykke og held.”

486. “Buddha, du fortjener offerkagen,
du er de gode gerningers uovertrufne mark,
hele verdens gavemodtager.
Det, der er givet til dig, bærer stor frugt!”

Så sagde brahminen Sundarikābhāradvāja dette til Den Velsignede: “Utroligt!
Utroligt! etc.”

(*Sundarikābhāradvāja-sutta Sutta-nipāta* vers 455-486)

Tekst 88 *Buddha forklarer brahminen Soṇadaṇḍa om buddhistisk etik (sīla) og visdom (paññā)*

(Soṇadaṇḍa til Buddha:) “Den unge brahmin Aṅgaka, min herre, er af god familie på begge sider, af fuldkommen ren herkomst på fædrene og mødrene side syv generationer bagud, uangribelig og ulastelig, hvad angår afstamning. Jeg kender hans moder og fader. Om den unge brahmin Aṅgaka slog et levende væsen ihjel eller tog, hvad der ikke var givet til ham eller gik til andres kvinder eller talte falsk eller drak berusende drikke, hvilken nytte ville han så have af sit smukke udseende, sine vediske hymner og sin afstamning! Men eftersom han er en moralsk brahmin med en fuldt udviklet etik, i besiddelse af en fuldt udviklet etik, og er en begavet og indsigtfuld person, den første eller anden blandt dem, der holder offer-skéen²⁷¹ frem (under libationen) – eftersom han er i besiddelse af netop disse to faktorer,²⁷² min herre, betegner brahminerne ham som “brahmin,” og når han siger “Jeg er brahmin,” vil han tale sandt og ikke forfalde til løgn.”

(Buddha:) “Er det muligt, brahmin, at undtage en af disse to faktorer og betegne en person, der (kun) er i besiddelse af én faktor, som “brahmin,” og når han siger “Jeg er brahmin,” vil han da tale sandt og ikke forfalde til løgn?”

“Nej, det er ikke tilfældet, hr. Gotama. For visdom (*paññā*) er renset af etik (*sīla*), hr. Gotama, etik er renset af visdom. Hvor der er etik, er der visdom, hvor der er visdom, er der etik. Der er visdom i den, der besidder etik, der er etik i den, der besidder visdom. Etik og visdom betegner man som det vigtigste her i verden. Hr. Gotama, ligesom når man vasker den ene hånd med den anden eller den ene fod med den anden, på nøjagtig samme måde er visdom renset af etik, etik renset af visdom. Hvor der er etik, er der visdom, hvor der er visdom, er der etik. Der er visdom i den, der besidder etik, der er etik i den, der besidder visdom. Etik og visdom betegner man som det vigtigste her i verden.”

“Ja, sådan forholder det sig, brahmin. For visdom, brahmin, er renset af etik, etik er renset af visdom. ... Etik og visdom betegner man som det vigtigste her i verden! Men hvad er den omtalte etik, og hvad er den omtalte visdom, brahmin?”

“Vi er i højeste grad optaget af dette spørgsmål, hr. Gotama. Det ville være godt, om betydningen af det sagte lå hr. Gotama på sinde.”

“Så lyt da, brahmin. Reflekter omhyggeligt på det, så skal jeg forklare dig det!”

“Ja, hr.,” adlød brahminen Soṇadaṇḍa Den Velsignede. Og Den Velsignede sagde følgende:

²⁷¹ En stor træske, der anvendtes af brahminer ved libation af klaret smør i offerilden.

²⁷² Dvs. etik og indsigt.

(Her følger en tekst, der er identisk med §41-§98 af Buddhas tale til Ajātasattu om frugten af at være asket. Kun begyndelsen og slutningen er medtaget. Se tekst 89): “Her i verden opstår en Tathāgata ... (her slutter teksten om etik). Således, brahmin, er en munk i besiddelse af etik. Det brahmin er den omtalte etik ... Han erkender: “Genfødsel er tilintetgjort, livet i cølibat er levet til ende, gjort er, hvad der skulle gøres, der er ikke nogen yderligere tilbagevenden til denne verden (her slutter teksten om visdom). Også det har han som visdom. Dette, brahmin, er den omtalte visdom.”

(*Soṇadaṇḍa-suttanta*, *Dīgha-nikāya* I s. 123-124)

Tekst 93 Den sande ven

253. Den, der lader hånt om beskedenhed og afskyr den,
og siger: “Jeg er (din) ven,”men unnlader
at påtage sig de handlinger, han godt kunne udføre,
om ham skal man vide: “Han er ikke min (ven).”

254. Den, der for venners skyld
ytrer et venligt ord uden konsekvens,
om ham ved de vise:
“Han er en person, der snakker uden at handle.”

255. Han er ikke en ven, som altid er i beredskab,
i forventning om uenighed, og på udkig efter en mangel.
Men den, hos hvem man hviler, som en søn ved sin fars bryst,
han er i sandhed en ven, som andre ikke kan skille én fra.

256. I bevidsthed om fordelene ved resultatet
dyrker han det grundlag, der forårsager glæde,
den lykke, der medfører lovprisning,
mens han bærer afsted på et menneskes åg.

257. Har han drukket afsondrethedens essens,
essensen af den (indre) ro,
og drikker han essensen af saligheden ved læren,
er han fri for nød, fri for ondt.

(Hiri-sutta, Sutta-nipāta vers 253-257)